

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Incipiens ab Anno Domini D.XVIII. perducitur vsque ad Annum D.XC.
nempe ab Anno primo Iustini Senioris, vsque ad quintum Mauritij Augusti.
Complectitur annos LXXIII.

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 566. Ioannis Pap. Annus 7. Iustini Ivn. Imp. Annus 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14926

a Greg. hisp.
Frane lib. 4.
I. 3. Capit. 4.
S. Gal.
XXIX.

S. GALLVS
LIBERAT
ARVER-
NENSES AB
INGVINA-
RIA.

b Beda de
Gesu Aug.
1.3. c. 4.
CONVER-
SIO PICTO-
RVM SE-
PTENTRIO-
NALIVM.

X.
5. COLVM-
BANVS AB-
BAS PICTO-
RVM APO-
STOLVS.

XXXI.

X.

bus S. Galli Episcopi populus Arvernensis sit liberatus.
idem auctor hanc ait:

Hunc tempore, cum lues illa, quam inguinalium vocari, in
dive: sibi regiones defecaverit, & maxime tunc Arcatenses preum-
eran: dispopularetur: sanctus Gallus Arvernensis Episcopus non
ratus pro se, quantum pro populo suo terpidus erat. Cumque
die nocturne pro populo deprecatus, ut veniens plebs suam
vassari non conceret: per visionem noctis apparuit ei Angelus Domini-
ni, qui tam infirmos quam robustos in finalitudinem misericordiam
efficeret: & ait ad eum: Bene enim facisti, & feceristi: quod
si Dominum pro populo tuo supplices: exaudita est enim oratio
tua, & ecce triduum populi tuo ab hac infirmitate liberatur: in
infirmitate visiente, in regione ista ab hac fligatur: deperit: nunc
autem ne timas, post idcirco vero annos tria. Unde manifes-
tum fuit: transfluxit hi annis, etiam e fascio discipulum. Ex-
pergefactus autem, & Deus gratias pro hac consolacione agens;
quod eum per calorem novum confortare dignatus est: Rega-
niores illas instaurat, ut uenda Quadragesima plaudendo ad hagi-
cam beatissimam martyrum uimere pedellis venient: sunt enim
in hoc tempore quasi festa trecenta sexaginta. Tunc etiam in sa-
bita contemplatione parates vel demonum vel ecclesiastis fugatis
vidulentur: unde atrifixus hoc (propterea Thomae) vocatur. Cum au-
tem regiones alias (ut desinunt) huius ista consummeret, ad cunctas
Arvernias, S. Galli intercedente oratione, non attigit. Unde hanc
non partim cuncte gratias, qui hoc nuntiavit, ut pugnent possumus
eius deuotiori defendente Domino, non videbant. Hoc Gregorius,
qui eadem repetit, cum eiusdem S. Galli collectas res ges-
tas conscripsit. Sed quid post annos octo timendum est
Angelus predixit, cum videbatur ipso Sancto defuncto in locum eius subrogatus est? Cautinus Episcopus Arver-
nensis, suo loco dictum fuisse. At e Galli in Britan-
iam insulam transeuntes.

Hoc enim anno gesuorum in Britannia insula
commorantium ad Christi fidem per sanctum Colum-
banum perduxit est. Rem geltau certa temporis nota
figurata. Beda narrat hiis verbis:

anno incarnationis Domini quingentesimo sexagesimo
quinto (qui tempore gubernaculum Romani Imperij post Iusti-
nianum Iustinianus Imperator accepit) venit de Hibernia presbiter &
Abbas habens & vita monachis infelix, nomine Columbanus,
in Britanniam predicatorum verbum Dei pronunciavit Septem-
nationalem Pictorum, hoc est, ei, qui ardus atque barrenissimus
montium inge ab Australibus eorum sive regiomini sequentia-
tis. Namque ipse Australis Pitti, qui intra cōfitemonem monte ha-
bent fides, multo ante tempore (ut persisterent) religio errore i-
dololatrie, fidem veritatis accepterunt, predicante ut verborum
Nostri Episcopo reverendissimo & sanctissimo viro de natione
Britonum, qui erat Roma regularis fidem & mystera verita-
tis edocens: cuius fidem Episcopatu S. Martini Episcopi nomine
& ecclesie enigmata (ut ipse etiam corpore cum pectoris San-
ctis respicit) anu uero Anglorum geni obtinet: qui locu ad
provinciam Bernicorum pertinet, vulgo vocatur Ad caudicu-
ciam, et quod id est elephas de lapide, insolito Britonum more,
fecerunt.

Venit autem in Britanniam Columbanus, regnante Picti Bri-
tano Melochio Rege potentissimo, non anno regni eius: gen-
tempore illam verum & exemplo ad fidem Christi concorsit: vnde &
professus inflatus ab eis in professionem monachorum faciendo accep-
pit: neque enim magis est, sed quasi familiariter quoniam nostra
affinitas nos Anglorum: quam successores eius via hodie tenet,
ut ipse sepultus est post annos circiter triginta annos, ex quo ipse Bri-
tanum predicatione adiit.

Fecerunt autem sibi, prouisum in Britanniam venientes, ma-
nasterium nobis in Hibernia: quod a copiis eorum Dernach,
lingua Scotorum, hoc est, Campani robora, cognominatur. Ex
qui virto monasterii plurima exinde monasteria per diocesis
eius et in Britannia et in Hibernia propagata sunt: in qua
bus munibz idem manasterium insulorum, in quo ipse regne-
sat corpore, principatum tenet. Hoc autem solus ipsi ins-
ula vestrum semper Abbatem presbyterum, cuius uiri & o-
mnis promissa & ipsi etiam Episcopi ordine iustificato debent
esse fideli, iuxta exemplum primi doctoris illius, qui me E-
piscopus, sed presbyter existit & monachus: de cuius vita
& verbo nonnulli a diocesibus eius seruaria scripta habent.

Verum qualis cano, fuerit ipse, nisi hoc de illo certius rememor,
quod reliqua successores magna continentia, ac divino amore, re-
gari, infinitius insignes: in tempore quidem summe felicitatis,
Psalchatis feliciter, dubios circulos sequentes, vixit quibus longe
vixit Ordine postea nemo Symodia Psalchiar obseruantur deinceps
processerat: tantum ea, ut in Propheticis, Eusebii, & Apo-
lolia littera docebat patet, pars & castitate opera diligenter
obseruantur. Permanit autem huncmodi obseruantia Psalchali
apud eos tempore non paucis, hoc est, vix ad annum Domini in
carnationem sequentem decimum sextum, per annos centum
quinquaginta. At tunc venient ad eos reverendissimum & sanctissi-
mum patrem & sacerdotem Egbertum de natione anglorum, qui in Hiber-
nia duos exalauerat pro Christo, & etiam doctissimum in Scripturis &
langue vita perfectione eximium: correcti sunt eis, & re-
trus canonizamus, Psalchae diem translatis. Sed de his infectus
loco.

IESV CHRISTI

Annus 566.

IOANNIS PAP. IUSTINIAN. IMP.
Annus 7. Annus 1.

Q Vi sequitur annus Redemptoris quingentesimus
sexagesimus sextus, idem Iustiniani imp. primus mu-
neratur, inchoatus tamē ab anno superiori mensis No-
vembri, Indictionis decimaquarta: quo idem impera-
tor Confil cœci voluit. Intermissus diu à Consilatu
Basilii eiusmodi magnificatus populū nōnihil meum
reddiderat; exhalatus vero est, cum Iulianus refu-
nit Consilium fore promisit: nam hoc Corippus
ex Iuliani persona:

Non solus optari inter felicissima Civitatis:
Præmia, sed populus & maxima dona parabat:
Ditatio plebes opibus: nonnulli negoti
Conjunctio Consilii poli tempore curia nobis,
Gaudet ut totus Iulianus in morte mundus.
Dona Kalendarii prospiciunt viua mecum.
Pos reffris adspicere loca, prospicere, parate,
Promulgat, dicit nostras sperare curias.
Exponit gaudiis inopio nomine rufus
Consilii audito: natus frigor, atq. tumultu
Per latos ingens * frenis vultus, murmur
Ingenitum, casus doli modulamine placuisse.
Aduenientibus igitur ipsi Kalend. Ianuarii Con-
sulatim iniens Imperator donatum more malorum
decimopunctatum, templumque petet Deo acturus gratias more
Christianis, nos Gentilis, quo Romani olim confiue-
runt ascendere Capitolium. Sed audi ipsum Compi-
pum:

— Hunc, scilicet Christianum, mente fidelis
Regnatur Iulianus amans, et electus ab aida
Ereditans, tempore primi subimis petuit.
Atq. Deo grates solita prelate peregit.
Plurima veterum factum dona suorum,
Iumentorumq. pium datum munere templum:
Obstat & cetera, sed motu recte patitur.
Corde humilius, destruxit. De benedictis abivit.
Plus exaltatus, plus iniquitatis in ipsum,
Quod se humiliat flau ante Deum, ver. am. fatur
Quae recinet pietate fidem.
alludit huc dicens auctor ad fidei professionem, quam
nous creatus Imperator ipso sui Imperii initio publice
exhibere solebat.

Quod vero periclitantem natus eset starum Imper-
ij hucus fideli in Christo, Manegius, max. Benignus, Alem-
anicus, Goticus, Germanicus, Atticus, Francicus, Hernicus,
Fidei etc.

Gippe-

X.

XXXII.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

XII.

XIII.

XIV.

XV.

XVI.

XVII.

XVIII.

XIX.

XX.

XXI.

XXII.

XXIII.

XXIV.

XXV.

XXVI.

XXVII.

XXVIII.

XXIX.

XXX.

XXXI.

XXXII.

XXXIII.

XXXIV.

XXXV.

XXXVI.

XXXVII.

XXXVIII.

XXXIX.

XL.

XLI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

Capitulo. Piss. Fortunatus. Gloriosus Victor, Triumphator, semper Angelus.

Quia mea de vobis, inquit a. Christus Dominus versus Dic-
tum: pax mea est vobis, inquit a. Christus Dominus versus Dic-
tum: pax mea est vobis, idem Dominus omnibus pra-
dictis. At illud admodum est, quoniam et credentes in eum, et in eum
carnem, Ecclesiam confortant: & in rebus Christianorum sole-
reuntur confortant: rati, qui ei contradicunt, opinione sole-
reuntur confortant: autem, penitus desolentur. Et enim prima o-
mnis humanus fuit, ingenua vere fidei confusa. Quocunq;
autem propria Evangelica, tam sancto Symbolo, id est, doctrine
cattolicae Patrum obsequente, hortante omnes, ut ad in eum
cognoscere, Ecclasiam & discipulos se recipiant, credentes in Pa-
tronum & Filium & Spiritum sanctum. Trinitatem confundantia-
re, non debet: id est, naturam & substantiam ratione &
reputatione, rati, potentiam & facultatem vocem in tribus perso-
nac perfringere, in quinque baptizatis sicut, in quas credimus, quia
in eum resuamus. Trinitatem in Trinitate, & Trinitatem
non plane admodum: unitatem secundum substantiam, id est, personae
Dominicane: Trinitatem secundum proprietates, id est, personae
divisio ratione, ut ita dicam, individualis, coniunctio au-
torum ducit secundum Dominum in eum tridu, & tres unum
in quatuor dominum, vel, ut accusatim dicit, que sunt ipsa Domi-
nus Iesum, Deum Filium, Deum Spiritum & unum:
quondam singula persone se confundantur, mente et, que
quoniam unipersona, singulare, Deum unum non est esse personas,
quoniam nos & natura, ut ita dicam, identitate coniuncti
diligentem. Nam operis & unius confiteri Deum, & tres
personas insuperatae predicare.

Confitemur etiam ipsius unigenitum filium Dei, Deum Ver-
bum ante facie & ab aeternitate a Patre genitum, non factum,
& non natus, dum propter nostram salutem descendens de ca-
elesti, & incarnationem ex spiritu sancto, & ex domina nostra san-
cta & gloria dei patitur, Virgo Maria, & nation ex-
cepta ex angelis patri & spiritu sancto. Nam quarte persona
angeli, id est, Dei Verbo uteretur, qui est una persona Tri-
nitatis, facta Trinitas non admittit: sed est unus & idem
dominus noster Iesus Christus, qui est confundibilis Patri secun-
dam Dicitur, non autem confundibilis Patri secundum
hunc carnem, patibuli quadam carne. Dicitur autem impo-
nibili. Non enim aliter Deum Verbum, qui miracula edidit, &
dico, qui postea est, agnoscamus: sed unum euangelium confitemus
domini nostri Iesou Christi. De Verbum incarnatum &
resuomissionem, & tunc miracula, que edidit, tunc affi-
ditiones quae haec sunt pro nobis. Sicut enim sufficiunt, unius &
eiusdem fidei. Nam non homo aliis quippe pro nobis tradidit,
sed Dei Verbum, qui haec diuinitatem mutatione factus est
homo, & haec sponte passum & mortem pro nobis subiit. Qua-
ppter dico Deum ipsum confitemus, non infiduciam hominem
est, sed deum confidemus hominem. Deum esse non nega-
mus. Sed deum unum dominum nostrum Iesum Christum ex
ipsa natura diuinitate & humilitate, confiteare affirmare,
non concursum in vocem introducimus. Etenim quod secundum no-
strum carnem factus sit homo, non defens est Deo: neque quid
deus factus sum naturam, familiitudinemque habet no-
stra humilitate in hanc caputem, homo esse defecit: sed manet
factus Deus in humilitate, sic non minus in diuinitate prestantia.

Ante igit in eadem, & unius Dei pariter & homo, qui
inveniuntur. Eendum porro dum perfectum in diuinitate,
poterit quippe in humilitate, ex quo duobus rationibus con-
ficiatur: via eius composta persona diuinitate, & affectione
particulari non inferius, sed naturam significativa
non differentia: que proper copulationem minime tollit.
Signum neque diuinam naturam mouet est in humilitatem, neque
humana natura in diuinam commovit: sed quia viraque in pro-
pria natura ratione, melius intelligitur, & ex qua parte,
id est copulationem nullam in persona dicimus. Copulatio autem
est, qui est in persona, ostendit Deum Verbum, hoc est, unum ex
tribus personis in diuinitate, non homini, qui ante existit, con-
tinuitus habet, sed in voto domine nostra sancta & gloriose Mater
Cognoscere Virginis Maria filii ex ea in propria persona car-
nem non confunditatem. & inde uicem cum affectionibus,
pulcro corpore, venerabilem, canum anima rationis & inteligen-

tiae particepem imbutam fabricasse. In sensuque propriam habuit
personam, & factus est homo, & eis unius & idem dominus noster
Iesus Christus eiusdem cum Patre & spiritu sancto particeps
gloria.

Ac dico mente complectitissimum inexplicabilem eam copulatio-
nem: confitemur vere unius naturam dei Verbi incarnatam
carne anima rationali & menti participem imbutam. Rursum au-
tem cum cogitatione comprehendimus naturam differentias
duas naturas, nulla tamen inducta caro dicens: affer-
mum. Non in eo virgina in eis natura: & propriea unum &
eundem confitemur Christianum, unum fidem, unam personam,
sive unam proprietatem essentiae divinae. Deum pariter & homi-
num. Quicquid omnibus, qui istu contraria vel fenserunt, vel en-
trunt, denunciaverunt anathema, alienosque a sancta Catholica
& Apostolica dei Ecclesia indicamus. Et cum tanta veraque
dogma: que fandi patres nobis trahiderunt, nobis predicata
sunt: hortantur vos omnes, tamen vero etiam obsecrano, ut in
eum eandemque Catholicam & Apostolicam Ecclesiam coele-
scatis. Nam non ignoramus, licet finis in hoc excusimo Imperii
gradu locati, custodiendi verius pro omnium Christianorum con-
cordia & coniunctione viro quidem confito, ut omnes unum ore
laudent & gloriantur Dei optimi maximae & Salvatoris nostri Iesu
Christi celebrarent: & nemo de reliquo villa de causa vel de perso-
na Trinitatis, vel de villa syllabis in ea comprehensa digladietur:
quandoquidem ipse syllaba nos ad unum & sinceram fidem sen-
tientiam, ferant, & eadem consenserunt & mediu in sancta Ca-
tholica & Apostolica dei Ecclesia hodiernis omnino firmis &
miseris nouis manserint, & in viuissum posterum tempus man-
suras sit. huculsi Iustini Imp. editum. Pergit vero Eu-
gricus:

Hunc editio quoniamque confitente omnes, illud sicut vera
fides potest editum dixerit: membrorum tamen Ecclesiae, quis opinio-
nem varietate diffracta erant, minime fuerunt ad concordiam redu-
ita: properata quod editum plane & aperte verbis significari,
unam confitendum in Ecclesia formam & minime novitatem
haec hodiernam manifesto. & in posterum tempus manus am. haec E-
uagrius. Iecit stabilendo Imperio haec fundamenta
Iustini, ex quibus magna est ei pars fiducia, vt in-
gruentes barbaros non timeret: tantumque absit ut
eisdem dona mitteret, vt & pacem a Iustiniiano tribuam,
quo redemerat cladem Imperii, eisdem persolueret
denegari, immo minus addiderit: vt secundum illud
Proterborum b: Iustus quasi leo contendens absit, terroris erit,
Iustini fide munitus summam inducerit animi fortitudi-
nem.

Hoc namque anno cum auspiciatus est Consulatum,
idem Iustinius Imp. audiuit legatos Gaganii Regis Au-
rum, qui misli erant ad exigendam a Iustino annuum pe-
cuniam, quam Iustinius Imp. illi soleret confue-
rat, ne lacelleret, incursionem faceret in Romani Im-
peri ditionem: fed renuit id prastare Iustinius, cosdem
quia inanes ac vacuos redire iussit, bellum eisdem com-
minatus, si quid contra Imperium moliri tentaret.
Prosequitur ita describit Corippus, qui inter alia haec
Iustinius ad legatos constanti animo cibis locutum tra-
dit:

Rei Romanae Dei est: terrensis non egit armis:

Iure pio vinit: bellum non ingerit vitro;

Suscipit illatum.

& inferius:

Quod sapereb, unum, membra specie lichenum,

Imperi Dei est virtus & gloria nostra;

A quo certa salus, ceptum datur atq; potestas:

Quo populus Clemens super omnia regna Latines

Constitutus, pacemque suam commendat amari:

Cuiusque fratrum, cuius virtute superbo

Deservimus: cuius populus pertinet tuemus:

Qui nos nos angeli mira virtute triumphos:

Ipsius Laudanum opus, solium, timemus:

Illi cum colamus Regem: dominum, fatum.

Cognoscant Autres, quoniam Deus omnium* hic est.

Ita plane Iustini secundum illud Davidicum c: In

Deo faciemus virtutem, & ipse ad nubilem deducit inimicos nos-

sor, contemnit formidabilis omnibus gentibus bar-

[baros, quod ut dicatum est] & sonum praedeceorem Iustino Iustinianum, qui Vandalos ac Gothos de bellis uit, iam sub tributo resegerant.

IX.
Quod in super ad eodem barbaros à Iustino repullos spectat, non pratermittem lumen putamus. Phocis in sua Bibliotheca, duxit de Theophanis Byzantij historiis cepta (vitae) ab bello Pacifico, quod actum est post foedus solutioinem anno secundo Iustiniani lanioris successoris Iustiniani Imperatoris, & producita v.g. ad annum decimum eiusdem belli, inter alii mentionem habere delegatione. Tuncum nulla via cum donis ad Iustinum ipsum, qua petente ne suscipere Avaro, barbaro ipsi infelicitissimam, scilicet de Turco, frusile puppum habentem apud Tamanum Euri vendi patens, confidensque antiquos appellatos esse Malafagetas, à Peris vero populum lingua Chermchi, onas nominatos. Hac de his ex Theophane Byzantio Phocis.

X.
Sic ergo ut Iustinus in Deum sperans, non est frandulus a delicto suo: sed eodem truculentis hostes hactenus semper & vbiq[ue] victores summa gloria superauer per Tiberium Duximus anno quarto sui Imperii, ut in loco sicet. Ad hanc idem Imperator maxime p[ro]m[ot]is hoc eidem anno (vt M[ax]imil[ia]nus auctor habet) ad fedatos ob[ligato]res Alexandriae tumulorum occasione duxit suorum feliciter inter se altercantum, Photinum Bellum j[ust]i p[ro]digium illuc misericordia, iurum minera eccl[esi]is offerenda ludebat, & quidem sumptuosa. Sancta haec fane magna laude digna, huius rebus idem Imperator optimi Principis numeris omnes fini expletus, & non potius tunc vita fideliter, que ipso ut in Imperio exercito laudabiliter (vt Christianum decet Princeps) peregit. Hac autem ut cognoscas, accepit quae de ipso scribit, ta sunt ab Eu[stacio] filio verbis:

Vixit quod ad vixit etiam rationem artium, deliciis re vera delectus & molitus, inveteratus obsecra voluntatis, aliena pecunia adeo ardenter appetens, prouinciamque quatuor gradus diundevit, immo vero etiam ipsa sacrae, docebat numismata reuersum, plebeis hominibus ruris palus exponebat, h[ab]ebat Euangelius. Porro incontinguit ardui primum illius publica lege & sancta ho[mo]ano Kal. Ianuarii dedic in sicutum, dum poenas Iustiniani legibus aduersis illicet congligat contrahentes sacerdos silenti voluit, atque ita coniunctus ab inimico inluite separavit: sed his etiam de eorū constituto illa hoc eadem anno Septembri mense lata, qui conuenit coniugii consensu dissolui matrimonium posse fanciui. Exstat ipsa constitutio, sed ma[re] iuxta Iustiniani Imperatoris & Nonnius adnumerata, cum ipso Iustinus in ea testifex expresse, dauerat. Iustini de ea resuile sententiam. Habet enim Iustinianus Antecessoris, quia cum ultimod[em] constitutio rex teatur, loquio, non autem Iustiniano tribuitur: vt de his nihil sit, quod dubitate quis possit. H[ab]ebat oportunitatem, ut Iustinianus ab illa a nonnullis calumnia vindicetur. Porro ad testamendam, ac detestandam Iustinii temeritatem istiusmodi in eis Christianos contraria facto Euangelio legem fancient, his hicp[ro]p[ter]e de cubendum putamus. Ita enim se habet:

Imper[ator] Iustinus Iustinius Aemanius, Gothicus, Francicus, Iamianus, Vandalicus, Africanus, P[ro]p[ter] Fulg[ur], Gl[ori]a, Virtus, ac Triumphantem semper columnas angulatae. Iusto Pro[te]cto. Iustini Conf.

Nuptiis decennias subib[us] in iunctu, ex quibus filii, ceteraque nationum successores, fundantur quosque & contumelias habituata, & Republica eximis status. Propter quod nuptias felices efficiunt, quae et in eis, sicut et in eis, ut etiam nuptiam eis confirmant ipsa fieri, neque nuptiis copulatis ab nuptiis separari, Iustini non habentes alios thanum nuptiarum occasum. Sed quoniam difficile est in omnibus humilibus hoc servari, in molti ruris enim ranta non aliquis in ideo irrationaliter similitates, viuam de nuptiis (ut ex istis) portare putamus, ut reperire quendam modetam; magis vero illis, vbi pudicitia in ruris erit, utrum implacabile barba fiat caninus usus una manentius: antiquus quidem hebat fine penicula

talest atroxiam separari, fundum communem voluntatem & coniunctionem hoc agentes, sic ut res ipsa iuste legi extaretur hoc-
centes: Et bona gratia, si procedente solutionem nuptiarum patria facientes v.g. regales res due memorie in proprio patre excedentem risus vestem, qui ad suam suorum & firmam missione voluntatem, non autem miseris posse lanitatem & consiglio, legem sancre, quia probabili coniunctione auctoritatem non quoque volentiam nimis obtinet in hoc ipso.

Plurimi autem aderunt inter se coniungim borrites & abominantes, & praelia discordia que propter h[ab]et domini congre-
te accusantes. (h[ab]et quod videlicet solerter & trieste consueta) solitare propter h[ab]et precantes coniuncta & sicut adhuc non he-
batur nos ei, per quas sine timore lex hoc dabitur * faci-
psi. Deinde vero & sicut unum eorum propter h[ab]et in aliquo
tempore, ad quando quidem monasteries, aliquando
viro ministris qui erant eis utr[um]q[ue] circu[m] eis horro-
re ad munitiones projectare, & meliori horro voluntate
agendum viri plumbi. Quoniam am[er]e dissipate et immu-
tate sententes reuocabiles pasti ne & horro: festina e-
stis contingit isti & in dies aggredi ad monasterium, & venient ali-
isque ad mortem agentibus: ita ut nec filii in saeculo val-
ent ut in uno finaliter quales velletantur annos. Hoc igitur
alios nostra inducunt temporibus, in presenti sarcina con-
stitutus legem, per quam sumimus l'ero (et antiquis) con-
tingit coniunctio solitonis nuptiarum sive: non ultra versu-
menta constituta pena confirmationis nobis patris aduersa,
qui cum coniunctu coniugantur solutionem. Si enim alter-
trum effectus nuptiarum solat, merito contraria voluntati
sunt cum consensu dissolvi, adhuc significandum relin, que nuptias
solantur.

Ceterum anten sit, omnium alia quantacumque legibus, ac pa-
rificiis curu[m] confiunctionis nostris patria clara sunt denegata,
& illis occidentibusque, ex quibus praep[ar]tus est Iustinianus (h[ab]et
& fructus non & cum communis consueta, secundum quod
& praesens nulli a consuetute distinet, hoc agendum & differen-
tibus geni inter se) aliter, & praefat[us] nostra legi po-
temnia habeat propriam. Quae ergo ibi v[er]a sunt, & per pre-
temp[or]em manifestata, resurgunt, per coniunctum sibi meliori
minibus fieri manifesta praesupposita in hac v[er]e regia. Data circa
anno Kalend. Octob. Chaladone, imp. D.N. Iustinus P[ro]p[ter] Ang.
anno primo, tunc invenimus: decima, hactenus ultimi tan-
to, que bene instituta primordia sui turpiter fondantur.

Porro horrent h[ab]et debeture per Episcopos prohi-
bent[ur] fieri. Sciam facta recindi, & ab Ecclesiis peni-
tentiis propalliat: sed enī id erat munus, Iustinus Con-
flammpol tanus Episcopus, quod precario sibi sedem
quodammodo possideret in insulis Antilles, multimodo
finitis reperi ut. De Iohanne autem Romano Pontifice,
cum omni ferme eius secutus gescitac monumenta
a praedecessoribus minime exultabimus fusile degener-
rem, q[uod] sapientia sacerdotalis vigor emittit in coni-
cordia Orientalibus in eratibus in fid. Catholica &
Ecclesiastica disciplina, in concordia illis, cum abca-
p[er]t lepros declinat, prout[er] ge[ne]re ipsorum super-
stitio recenter declarant.

Sed iam de sua Ecclesie Gallicana, qualis soetis,
poliquam quartu[m] Regis Francorum post obitum Chlo-
tarci, anno superiori inter regnum patritium, videa
mus. Contra eum (ut superius suo loco vidimus) in Con-
cilio Parisiensi Episcopis statuerit, neminem admittendam ad Episcopatum, quem Regis autoritas ablique ca-
nonica electione intraderet, sed quem clerus eligeret, &
Episcopi prouinciales vna cum Metropolitanis proba-
cent: Leontius Bardegalensis Episcopus, collecto colle-
garum Concilio Santonum, interala de creta Emetius E-
piscopum Santonensem a Clotario Rege eo modo in E-
pi copiam regia auctoritate instutum, lede priuatus qui
tamen a Rege Chariberto vi rutu[m] intruderat. Hacca-
tem cuncta quomodo se habent, accipit[ur] Gregorio
res cuius tempore scriptis tradente his verbis:

b. Eng. 21.
x.
Iustini
Prav. Mo-
res.
c. Iustini
Nonnius
apud ih-
lam.
d. Apud No-
nelli Iustini
act. 40.

XI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XII.
Iustini
Conf.

XIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVIII.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XIX.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XV.
Iustini
dictum
de Di-
ctio.

XVI.
Iustini
dictum

quod enim Sanctorum Leontini congregatio preuincie sua
Episcoporum Emerton ad Episcoporum deputata: alijens non canonice
fidejuxta hanc donationem. Decretum enim Regis Clotarii ha-
bitat, ut dicens Metropolitani consilio benediceretur, qui non
Burgundie Ecclesia predixerant: quod Regis Clotarii & sub-
sequentis proprio mandato per missam patrum presbyterorum trans-
feruerunt. Qui spissi Taronas, rora gallum beato Euphranio
puncta, deponentes hoc ut confusione, decretum videlicet, sub-
jacentem legatur. Quod vir Dei manifeste refutat. Ignorat posse
ad eum pertinere Parifaciam virum portas ingredi Regis prefectoriam
ad eum, hoc statim est: Salve Rex glori: Sed etiam Apostolicae
ministrantibus scilicet matris vicernam. Cui illa: Numquid, att.
Tunciam ad ipsius regem, ut Papa illius nunc saturam deferas?
Hoc accedit a Gregorio Ecclesiast. Taronensem
ab Apostolica fuit inhibitus, cum longe post Apolto-
linum tempora (ut ipse metu tradidit) coepit habere E-
piscopum: sed quod eisdem ab Apostolica Sede Petri
concessa per nullum Apostolicae in eius auctoritas. Sed
pergit:

Pater inquit presbyter Leontium tunc cum compunctione
hunc Episcopum satorem rivo mortis, radicem, simulum (sic enim vo-
lante universitate Emeritum ab infinito sua) electum ab Episcopo-
nate propter quod pretermissa canonum causatione, viris Santonice
Episcopatus amittit. Ideoque conuenient ad te discerent, vi-
tatem locorum substituent: quo facit, ut dico tu magistriores ca-
menos regulariter arguantur, regis regis potestus, cuius prelio-
nius propagari. Hoc es dicente, premens: Rex, tam si tua con-
spicilio extra isti, & plausu domini superesse imponi desuper,
et in ecclesia praecepit, dicens: Putus ne, quod non sit de-
cione quam de filio Clotary Regi, qui patre facta confidat,
quod Episcopus, quem voluntas Regis elegit, absque nostro in-
dicione permaneat? Et statim electio vera religiosus, Episcopum loco
regis, designat etiam quidam de Camerario suis, qui exaltis a
tuncilla eatur, reliquo ructa possibiliter damnet, Episco-
pus, & se para est ultra iniurias, hac quidem tyranneis
Rex. Quidam autem idem Rex impie agens, ini-
dens Ecclesiarum, diuinavltione percussus interit,
in loco decimus. Permanens idem Emeritum in
Anteriorum Episcopatu, eundemque reconciliatum fusile
Locento, ex his, quas scribit Venantius Fortunatus a in
camine de ballico S. Bibianii intelligi potest: nam eius
precibus idem Leontius biblicam S. Bibianum Santonensia
captiuum ab Eusebio perfecit, ut ipse Fortunatus do-
cebat verius:

Digna farratio Bibiani templo coruscant:
Quo frigida petra, da pia vota fides:
Quare in fundent onus Enfatuu olia;
Ne tam prospexit, raptu ab arte fuit.
Caro enim succedit in arte faceret:
Sed eponit vi fuisse, ferre regis onus:
Quod precibus commissi opus rito Papa Leontii.
Cuius ad hoc regum niger inflat annos, &c.

At non Bibianum inchoatam Leontius perfecit
Ecclesiam, sed eum collapsum restituit S. Eustropius pri-
mum sedis Episcopi, ut alijens eiusdem Fortunati sub-
sequens indicat epigramma: quibus declaratur daga San-
tonensis fuisse Leontius propensior. Sed accidit
(iudicem puto temporibus, cum Regis violencia oppri-
meretur) ut falso allato nunc ipsum iam esse detinu-
tum, non desuerit, quin Burdegalenii Ecclesia creari
conatur Episcopus: cum ex improviso. Ne adueni-
tum, summo ciuium exceptus est gaudio: quando & e-
iusdem Leontii studiolum Venantius Fortunatus
in conditum in illud eccinit hymnum, cuius hinc sunt
cauedia:

Agnoscat eum faculum
Pontificem Leontium
Burdegensem preuincie
Domino soperno redditum,
Hincq; ore calido
Cremu fonsib; inuidiorum,
Ferens acerbum non uicium

Hunc iam sepulchro conditum.
& post multa:
Nec longiore tempore
Versantur in hoc mormure:
Dum cogitant succedere,
Redit sacerdos, qui fuit, &c.

Quod igitur ad Leontium spectat, decimustertius
hic Burdegalenii Ecclesia Episcopus numeratur ab eo-
dem Fortunato his verbis:

Tertius a decimo hunc viri Antistes haberis,

Sed primus meritus enumerandus eris.

qui nobilissimo ortus genere, dimitisq; pollens, & egre-
giis animi virtutibus exornatus, coniugatus licet, innu-
dit ab eius Ecclesia Episcopatum assumptus est. Fuit no-
men coniugis Placidina ex Imperatorio stemmate pro-
creata; de qua idem auctor:

Coger amore etiam Placidinam panaceare,

Quae tibi tunc coniuncta est modo chara foror.

Lumen ab Arcadio genitos genitore refulget,

Quam mea Augustinum gerens, Autem, ruum:

Imperij saecu* toto qui exit in Orbe,

Causa adhuc pollens iura Senatus habet,

Humane generis scilicet prima resparsa.

Semine Calore nil superesse potell.

Sed genus ipsa suum sensu & moderamine vicit,

Causa ab eloqua dulcis nulla fluit.

Chara, serena, decens, solles, piis, mitis, optima,

Que bona cuncta gerit, quicquid honore placet:

Moribus, ingenio, meritorum luce coruscans

Ornatissimum meni pretiosa suum.

Ita quidem optimis complicita moribus, eti diu-
fa corpore a sancto viro, inhaesit tamen ipsi in bonis
operibus comes indumenta, ut inter alia illis quoque
docet verbis Fortunatus, vbi agit de Ecclesia sancti Bi-
biana:

Sacra sepulchra tegunt Bibiani argentea testa,

Vnamnum tecum que Placidina dedit.

Et cum idem agit de basilica sancti Martini ab eodem
Leontio erecta, ab ipsa vero Placidina ornata, hos in fine
habet verius:

Quae Placidina sacri ornatis culmina velu:

Atque simul certant: hic facit illa coqu.

Sed & de aliis Deo donis ab ipsis oblatis eiusmodi ex-
tat ciudicium auctoris epigramma:

Summus in arte Dei pia dona Leontius effert,

Votes uniuersi facit & Placidina simul.

Felices querunt labor est altaris apertus,

Tempore qui parvo non peritur a furent.

Exiret vero & Placidina virtutis aemula foror ipsius
nomine Alchima: quae & ipsa iuncta coniugio, Apolli-
narii viro suo, ut Episcopus crearetur, induxit pariterque
ad construenda sancti martyribus templum contulit, ut
ex Gregorio & habes, vbi agit de martyre Atholiano.
Tanta haec antiqua Gallicana nobilitatis germina haud
fuerunt præterea silentio, que egregiarum additamento
virtutum redditu fuit contemptu laevi clariora.
Sed ut Leontium redeamus, cuius praecolas res ges-
tas non nisi per fragmenta scriptorum colligere licet
dolorem, sine eas a Gregorio, sine a Fortunato relatas:
icas & in Actis d quoq; S. Maclouij Episcopi in Britan-
nia de hoc eodem Leontio mentionem esse frequetem:
ex quo etiam tempus, quo idem Maclouij vixit, poten-
tis facile intelligere: qui fuit vir sane à Deo plurimi ma-
gnisq; miraculis illustratus.

Demum vero vt eadem nostro Leontio persoluamus
extrema, quod eius sepulchro epitaphium affixit idem,
qui supra Venantius Fortunatus est, hic describamus. sic
enim est:

Omne bonum velox fugientia gaudi mundi:

Prospicitas hominum, quam citu rapta volat.

Mallem ei potius nunc carmina ferre salutis,

Pernero voto fere sepulchra vocor.

Hoc recubant tumulo venerandi membra a Leonij,

Quem sua Pontificis fama sub astral ea levat.

DE PLA-
CIDINA
CLARISS.
FOEMINA.
* fæces

DE ALCHI-
MA CLA-
RISSIMA
FOEMINA.
c Greg. de
Glor. mart.
e.65.

d Agnd Sur
tom.6. dis
11. Neuemb
e.2r.22.23.
24.25.

XX.
e. Fortun.
car. bb.4
new.edit.
LEONTII
EPISCOPI
BVRDE-
GAL.
GAL.EPI-
TAPHIVM.

Nobilitas alium dicunt ab origine nomine,
Quale genus Roma forte Senatus habet.
Et quamvis celo fluere de sanguine patrum,
Hic proprii meritum creare fecit auctor.
Regum sumus amor patris caput, anima parentum,
Tutor amorem, plesia & virtus honor.
Templorum color, taurum laetus extremitas,
Suscipio pergenus diffundenda colum.
Longius extremo si quis properat ad Orbe
Adsona max videt hunc, at ille patrem.
Ingenio virax, animo probus, ore ferens :

Et mola quida erat, gestore flente liquor.
Hunc habuit clarum, quidem modo Galliam nullum:
Nunc humili transita columnis celsi excent.
Placabat Reges, recreans modestum amorem.
Gaudia tot populi, bene, radii vna dies.
Lustra decim sexies & quatuor insper annos
Vixit, & a nigro humero raptus est.
Fauoris officium magni solamen amori.

Dulce adiutor certi dat Placidina, tibi
hucusque epitaphium Leonti, qui junior Leontius di-
cendus est, replectu senioris studi Burdigalenii Epis-
copi, cuius epitaphium apud eundem Fortunatum ex-
tus a Theodoto scripimus, de quo puto mentionem
haberi apud Sidonium & Apollinarem; neq; enim alium
illum existimo. Leontio seniori Burdigalenii Epis-
copo, & que nobilitate & vita sanctitate conspicuus. At de
his haecen.

XXI.
HIERONIMI EPIS-
COP. SCHISMA-
TIC.

Sed inuidia praui demones interea fidem eff., &
dum rot luminaris Gallicana Ecclesia perfugere,
quaer erat hoc tempore bene haecen culta Ecclesia in
Hibernia densis tenebris obducatur, pala naufragium,
dum non sequitur eam, quae ad salutis portum ante
omnes pergit viam monstros, nauticulam Petri: dum
enim iuitor carceris vider voluit, & plus sapere, quam
opportet, decipitur imprudens a schismatis. Dolo
namque schismatis fallo ad eos rumore perlaro,
a Quinta Synodo peccatum esse in facrilem Chal-
cedonensem Concilium, quasi Trium damnatione capi-
tulorum damnata parcer, qua in eadem Synodo fla-
tient, & clementissimo iudeo studio pro Trium capi-
tulorum defensione, iunctis animis, omnes, quin Hi-
bernia erant Episcopi, infurierunt. Addiderunt & il-
lud nefas, & cum percepissent Romanam Ecclesiam &
aque inscepisse Trium damnationem capitulorum, &
at quo looser Quintam Synodum roborasse; ab ea
tempore reliquerint, atque reliquis, quivel in Italia,
vel in Africa, aliwise regionibus erant, schismatis in-
haerent, fiducia illa vana erecta, quod pro fide Catho-
licarent, cum que effont in Concilio Chalcedon-
ensi statuta, defendenter. Ita nifci rectum ignari, specie
quidam apparentis iustitia pectorum, zelum habentes,
non tamen illum, qui effec secundum lectionem, cum
& in temtoribus Orbis paribus degeneret, & in hand
facile admoveri & corrigit potuerint, acceditibus in-
commodis aliis, quae bella, pestis, & fames fecerint
solent, ita permanenter diutius, mileri illorum, qui
Quinta Synodum fecerentur, tamquam qui a recto
fidei trame aberant: tantum abruit, & le errore
deceptos effe intelligere potuerint. Sed eo fixis inha-
rem error, cum quacumque Italia pali sit bellorum
motibus, fame, vel pestilentia, & ex causulis cuncta in-
fausta accidisse putarent, quod pro Quinta Synodo ad-
uerter Chalcedonense Concilium primum suscepserit.
Quo statu miseris locis iisque ad S. Gregorij Pa-
par tempora, ad finem videbiet praefensis facili, per-
manere, cum de his iudeo litteras ad eundem, quem
scirent Deo amicum virum fundissimum conscripere.
Quid autem ad S. Gregorius ipse recripserit, suo loco
dictum sumus: Exeat ipsa epistola, & ex qua illa depon-
ptum.

c Greg. lib. A.
p. 16. XXII.

At vero quod non solum (vt dictum est) in forum
virorum hoc tempore viventium Catholica Ecclesia
est illustrata miracula, ex quibus ubi effet veritas, po-

tuer agnolci, si id attendere schismatici voluntent, ve-
tum etiam prestant id ipsum abundantius. Sancto-
rum cimices ubique miraculis coruscantes: his hungen-
da putauimus, que hunc anno, quo & secundus Si-
gebera Regis Francorum incipit numerari (anno enim
superiori, ut vidimus, auxiliatus est regnum) ipi Gre-
gorio Turonensi Episcopo tunc diacono, qui succel-
lit Euphronio, hoc eodem anno, quem septuaginta
Sedis numerat. Dum enim insigniter
cerent eisdem sancti Martini miracula, huc haberet se
ipso d:

Ergo hic ex alio, que circa alios gesta sunt, agendis que cir-
ca me indigenas virtus praesentis & operata patroci.
Anno ien-
tissimo sexagesimo tertio post assumptionem sancti ad praeclara-
lia viri beati Martini Antiquitatem, regente Ecclesiis Tavarum
fando Euphronius Episcopus anno septuaginta & secunda anno Siegeri
gloriosissimi Regis concordat his optime posta chroni-
graphia ab obitu S. Martini, quem deceplite diximus
anno Domini quadragesimo secundo: a quo tem-
pore si deducas annos centum sexaginta tres, exactos,
planum hunc ipsius annum confutui, nempe quinque
annos sexaginta quinque absolutos, inchoato sexagesimo
sexto. Sed pergit ipse: Irini in valitudinem cum psalma
mala & flos: negatique sibi potus & cib, ita angelus, & ut amic-
sa omni spe vite praesentis, de celo repulsa necessaria cogitare:
obsidet at enim nos mersi cum ardore, animam capias expellere de
corpo.

Tunc iam valde exanimata, invocato nomine beati Martini
Antiquitatis, parumper canuisti, & lento allus canumine iter
incepto preparare: infelix etiam anima, & vi tecum vescibilis
sepulchri visitare debetur. Vnde tanto desiderio affectus fui, ut
re vere me operari, si tardius direxerem. Et quia vix ex-
cam, ex ardore incommodi capi iterum ardore felix ficerem.
Nec mori, adhuc parum fortis iter cum misera artrop: aliquo
vel dubio, vel tribus manubribus, ingenuis fistulis caro & os
in foveam, & tam gravis aggraves capi, ut sonus me automa-
re ut vitam amittere. Tunc accessus amici, & videlicet mihi
valde tollens, diculent: Reverti amici: Reverti amici: & si te Deu-
re vere volueris, in domo tua moriri: sciamus ergo, tamen
ter facilius expulsi: sciamus ergo, reverti amici: quem
mori in eterno. Ego vero haec inde, reverenter lacrymabis &
plangas in felicitatem meam, locutus sum cum co-dicem: Adoro
vas per omnipotentem Deum, & te omnibus mecum in die
dom, ut ea que ego, conscientiae: de corpore iste non desidero:
& si mures S. Martini videre basiliam, gratias ago: finis illa:
vel examine corporis de crenis iudeo sepulta: quia deliberatio
mea non reverti domum, si non tua scipioce mures praefun-
tari. Tunc vix parer flentes, iter, quod caperem, aggredior:
precedente vero prefido gloriosi Domini ad basiliam a me ap-
sum.

Eadem & tempore Anna ex clericu meu, Armentarius nomi-
ne, bene eruditus in scriptis Scripturis, cui tam facile erat
sonora modulatione appendere, ut eum non patueret his in-
dati, sed scribere, in territo valde strenuum & in communis fa-
ctis: hic vero, inserviente veneno, a postula malis omniem en-
sim perdiderat: & ita rediit curas, ut nihil post penitus acti-
telliger posset, aut agere. Tertia autem nocte, postquam ad-
sumus ad sanctam basilicam, vigilare diligimus: quod & in-
spicimus. Mox entem alio, signo aut matutino & vespertino, re-
propositum dormiremus: qui lectionis quiescentis vixit ad horam
Langoris & Cordis auraritatem, sentio mea pristinam recipi fa-
licitatem: & gaudens, pacem famularem, qui nihil erant,
enixa. Exergesi autem Armentarii, velociter coram me flie-
rit, & ait: Domine, ego par abo, quod inferi. At ego exili-
mans adiutor esse cum extorsionem, Vnde, inquam, voca parum. Et
aet: Ego quicunque praepara, admittamus. Obsequio actu in-
terro, quid hoc esset. Qui ait: Interro me valde, amio; sed
vnu error est animi, quod uicinum de qua parte loci aduenierit. Et
ita inciperi, ita mali impedit seruitum, sicut erat soluta ante
triduum. Tunc ego exilians & stets pergendo: gratias emi-
potenti Deo tam pro me, quam pro ipsa reuersa, qui intercal-
te patrono, incolam me corpore, illum mente reddidit. &

missus ex sole etiam alteri amenti, qui nec petere noverat,

sed acutum proficit, ut paulo post:

*No raro remeante, tres arcos pro benedictione beati sepe-
deruntur. De qua cetera quoniam multa res tanta sunt sa-
per agerentur, etiam infra, longam etenarram. Sed unum e
notis non acutum proficere. Agnos quoniam possestus nostrar-
e gratia anima spiritu regaliter conformati, et tam gravior fave-
ret ut noscitur, cum veniret, relinquere. Tunc ergo in vicinis
dissimilis vniuersitate, quae erat excellere ceteris etiis, de sancta certa
ligerem posse potest ut autem dicimus vix in praesens tempore,
non quoniam tempore cessit, sed venient, locum illum tanquam
nunquam materiat, huc ibi. Quomodo vero vno ex cereolis
et S. Martini sepulchro fabriis finiuit Iustitium filium
et idem Gregorius pluribus inferius narrat. b.
Sed pergit p[re]le reliqua referre :*

*Tide communitate apud eam ex nosf[er]i lignum venerabilem de can-
dela ledito a monasterio Sancti, me nescire, detulerat; quod in
superioribus pro fabulatione retinebat. Sed credo, quia non sic ho-
minibus, est decorosus, ut decuret, capi familiis eius grauiter
agressus. Et cum ponitis negare, quod hoc eff[ect]us, nec minime
aliquod, sed quatinus angustar[er] detinet: videt in r[ati]o[n]e
potiorum territoriorum dicens eis: *Cui faciem agitur?* Qui ait:
Ignoramus quid hoc esset. Dua a persona: *Lignum, quod
de sancto domino Martino talis, negligenter hic retinet;* ideo hec
inventio. Sed r[ati]o nunc, & deferit illa Gregorius dicens: *& ipso
facit recessus, si ille nihil moratur, mihi exhibetur;* quod ego cum
fama reverentiae collectione, loco digno repaus. Et sic omnia fa-
milia donec seruata est, ita ut neminem deinceps aliquod
maliformis, hac Gregorius: qui his longe maiore edicta
i[nt]erfecta refert miracula, eademque quoniam libris distin-
xit. Hoc autem, que de s[an]cto Gregorio hoc anno accidisse
magis figura chronographia, prætermisfide molumimus:
quoniam etiam fieret manifestum, qualissimum & his tempo-
ribus cultus reliquiarum vigoret in Gallia, præcipue ve-
rum lucis cineribus S. Martini de causa celebratissimi
inter alia Venantius Fortunatus & his con-
tempnabat ad Childebertum Regem, atq[ue] Brunichil-
dem Regiam:*

Qui nuda de Gallicis totum mire occupat Orientem,

Et virtus pergit, quo pede nemo valens :

Qui rexit alia Ptolemaeum protendit ad Indos:

Quoniam Hispanus, Marus, & Perla, Britanni amant:

Hinc Orient, Occidens habet, hinc Africa, & Arctis.

Martini decu[m] est, que loca mundu[m] habet,

Quo[m] per Oceanum discedit marginu[m] vidas,

Quoniam si p[ro]fet[us] circuit Oris iter.

Sed quoniam idem Gregorius iam Episcopus, hausto
palu[m]e a sepulchro S. Martini accepto, e morte fure
resuscitato ad vitam, suo loco inferno dicturi sumus. Ha-
bemus ex hiis Ecclesia Catholica, tum ex viuis, tum vita
finis sanctissimus viris (vix prop[ter]ius) semper sca-
tarie veluti e fonte perenni miracula; quibus mani-
festissimus non quisque licet mente stolidus cognoscere
posse, vix veritas permaneat factorum dogmatum, ac
panier intelligere hereticos atque schismatics confen-
dos esse, quib[us] sicut procul aberrant.

Ceterum admiratione maxima dignus est fiducia Chri-
stianis senior, qui his temporibus erga sacram mentum reli-
quiarum cultum adeo exercebat in Gallia, ut licet ab
modestis illis proximis facere pignoribus sanctorum
martyrum & confessorum, nihilo minus fame iniuriant
ad peregrina: quoniam gratia in Orientem profectum
est dominus sanctum Germanum Partenensem Episco-
pum, qui fiducia p[ro]p[ter]i voti compos ad fiduciam Ecclesiam lo-
cupacuisse h[ab]uit dantis est reuectus Parisis, vix dixi-
mus. Sed & sancta Regia, Clotarii Regis quoniam
conix, clarissima Radegundis his ipsius temporibus si-
lestros multis reperiit in Orientem ad perque-
rendas Sanctorum reliquias, de quibus hic nobis op-
portune dicendum: de primaenam legatione h[ab]et ha-
bet Bandonius due Bandonius, que cum eam in mona-
sterio coadiuvens, que vidit, de ipsa quam fidelissime scri-
pit, his verbis: *Quantum illa, postquam in monasterium fe-*

*contulit, sanctarum reliquiarum multitudinem preciosas foliis
mis aggregavit, restat Oriens, Aquilo, Auster, & Occidens consu-
tetur. Unde enim gemmas pretiosas, calo reconditas & quae pa-
radisi habet, & muneribus & preciis, ut adipisceretur, effecti
apud illos vero fine intermissione meditari, p[ro]fanos & hymnos si-
bi deponere videbatur. Perlatum est eam. Mammetis martyris*

**Maman-
tis*

** Regu-
lum
ACCEPTA
RELIQVIA
MAMME-
TIS MAR-
TYRIS.*

*lucis artus Hierosolymis quicke. Illa in illar[um] hydrope, nire
sunt, unde hoc hauebatur. Scit enim, qui hydrope laborant,
diciunt plus libato, tanto magis ardor sit: ita & ipsa r[ati]o Dic
perfolia magis incaluit. Itaque virum venerabilis Recalum &
p[ro]lytizans, qui cum sceleris adiutor erat, & hodie superfluit ad
Patriarcham Hierosolymitanum transiunxit, petens B. Mammetis
in populo p[ro]p[ter]i donari. Eius preces vir Dei benigno admittens, o-
rationes populo induxit, cupiens nosse Dei voluntatem. Tertio
die Missa celebrata, ad beatu[m] martyris sepulchrum cum omni popu-
lo accessit, atq[ue] r[ati]o & plena sole dixit: *Obsecro te, confessor &
martyris Christi, fieri eti[am] ancilla Dei beata Radegundis, immo-
tefact genitrix potentia tua, permittas, ut pignoribus tua[m]
memori p[ro]fessus accipere, quod posit. Oratione completa cum popu-
lis omnis respondens, Amen: venit ad sanctum sepulchrum, f[er]me
per beatu[m] fidem pronuncians: *Confiteor fata membra, sine
capere, quoniam ipse martyris beatissimum dominu[m] Radegundi da-
nas vesti. Tangit manus dexter singulos digitos: vix ad mi-
nimum ventum est, leui attacta et manus amatu est, ut beata Re-
gina defiderit satisacerdot. Eius vero duximus vir Apollonius es,
qui per erat, honore beata Radegundi misit. Ab Hierosolymis ve-
ro Petrus usque in cuius honorem semper divina laudes prome-
batur.***

*Quis vero pro degenerare explicit, quam ardenti animo, quam
fidae devotione etiam illa munus expectans se abstinentem man-
cipari? Postquam autem hoc ostendit domini non multa anima
alacritate accipit, tota belomatia cum viuentera congregatio-
ne p[ro]fidentem vigilie & ieiuniu[m] se accommodauit, DEVS
benedicet, quod tale munus confequi merituerit. Sic DEVS
suis fideliis, qui perficiunt, non negat. Hucusque de pri-
ma a sancta Radegunde Regina in Orientem legatione
misita.*

*P[ro]p[ter] haec autem paulo inferius de alia ab eadem mis-
satione in Orientem ad Imperatorem pro ligno fan-
tasia Crucis accipiendo eadem Bandonius referit, h[ab]et:
*Quod iugis fecit S. Helena in Oriente, hoc fecit beata Ra-
degundis in Gallia. Sed quia nihil sine consilio facere voluit,
quoniam vixit in hoc mundo, litteris ad Siegerbertum excellentissi-
mu[m] Regem datus (i.e. eis filius Clotarii Regis, qui una cum fratre
sibi regnauit in Gallia) p[ro]petit ab eo, ut canus bona venia fueret
sibi pro totius patris salute, & regni ipsius stabilitatem, lignum
salutari Crucis Domini ad Imperatorem expetrere. Illo clementi-
sime sancte Regine precium annuente, deuotione plena eam mul-
to desiderio ad Imperatorem numeris misit, quippe quia causa am-
oris Christi pauperem se fecerat. Sed Sandus ingiter implorans, manu-
bus iuxta ablegauit, Sandorians, suffragia, quod optabat, adcep-
it. Imperator enim & beatissimum lignum Crucis Domini auro &
argento ornatum, multaque Sandorianorum reliquias, quas Orient ob-
tinuerat, ei per legatos transmisit una cum Evangelio auro remun-
que decoratis, aspergenter Gregorius eas fulle reliquias lan[u]d[um] o-
rum Apostolorum atq[ue] martyrum. Pergit vero Bandonius,**

*XXIX.
QSANTA
VENERA-
TIONE SA-
CRÆ SV-
SCEPTÆ
RELATI-
QVIA.*

*XXX.
ALIA LE-
GATIO IN
ORIEN-
TEM PRO
LIGNO
CRVCIS.*

*XXXL
MORDE-
VS AD-
VERSA-
TORIS
CRVCI.*

*F. Greg. Tr[adit.]
ron. lib. 9.
c. 42.*

ne illuc

*Universitäts-
BIBLIOTHEK
PADERBORN*

	nec illuc inferretur, factos sanctum lignum exclusum sit: ne enim vel in ciuitatem admitteretur, satanicis ille feitiis hoc prohibebat. Sed audiamus Bandomitani tractiorum prosequentem:	Sospensus est patibulo, &c. Adiecit & illud item in Ecclesia Catholica ubique a Latinis musicis modulis occini solitum, cuius hoc est exordium:
XXXII.	At beata Radegundia seruum spiritus, animo certius, ad clementissimum Regem scriptis, erat, ut in ciuitatem lignum Dominum recipi videret. Interea donec eius money a Rego redirent, Turonici sua virorum mortalia, sicut ipsa condidit, eam psalmos & cantus sacerdotum Crucis Domini & Sanctorum pignora commendavit. Vbi tamen non numerum iuris sanctae Crucis perpessa est, firmante roadea, quem Dominus ipse, cum ad prefidis & iudeis intus usque maligna omnia & patienter perpetrat, ne sed quod cremeret, periret, quidnam illud fuerit, fecipila, ita neque Gregorius immut.	Pange lingua gloriosi prelum certaminis.
S.CRX CONTY- MILLAM PASSA.	Ceterum ea cuncta in maiorem Dominicæ Crucis celere gloria: etenim apud Turonos in honorem sancte Crucis eructum orationum fuit, de quo meminit Venantius Fortunatus qui, cum palia crucibus intexta succeluit Euphronijs Gregorius dono dedit, eandem dignam oblationem his verbibus profectus est, quibus & Quicis gloria predicanit:	Et super Crucis tropheam die triumphum nobilem,
XXXIII.	Virtus exulta Cruci totum regn' occupat orbem: Hai quamvis mundi perdita undare debet. Quodsi seru' corporis infecti felix venient, Christi languor haec dulce liquore lanat. Quod si leprosi raptori preda ferunt, In Cruci regn' Virginis agnus uere. Tensu in hinc ramu cum plantu leuibus pendet, Eucleam floribus pendulus ipsi Cruci. Hoc spu' in hinc reparanti deperit pavidus, Quod vetus ligno poma rulere boni. Adulta quercus virtutum flammam coruca.*	Qualiter Redemptor Orbis immutatus vicerit, &c. quod enim ore omnium ferme Fidelium idem soli sunt conseruati facili hymni, eos hic reddere integros non curamus. Verum aliud ab eodem tunc tempore cadem occasione in honorem eisdem sanctissima Crucis elaboratum e-legans epigramma hic describendum putamus: sicutum se habet:
a Fermon- caro. l. a. * rite	Bona quod obsequio Crux parat ipsa suis, haec enim de Crucis sancta preconis. Quem autem eustmodi efficiunt dona, quibus Crucis gloria illustretur, ex nuncupato voto perfoluta, mox ista subiungens ostendit:	Crucis bendida nitet, Dominus qua carne pendet. Atq. crinore suo vulnera nostra lauat.
* pius	Denique sancta Cruci hac templo Gregorius efficit, Pallia dura copice signa gerenda* Crux: Denare potest diuina potentia Corbis: Mox fuit & voti causa facta pugna: Pallia nam meruit, sicut qua Crux textile pulchra: Olympianus, sua Crux habet alma Crux. Serica cum misera agnata* eis blanca tello, Et textio Crucis mea confitatur opa. Sic ita Pontificis dedit haec dea ta voluntas, Atq. dicta Cruci condita vela placuit. Vnde salutis signo tibi clara sacerdos,	Motu amare pio pro nobis victimis factus Traxit ab ore leprosi qui facit agnos ones.
* coruscatur	Hac cui complacuit reddere magna valet. Ita plane & si veteri receptum fuit, ut cum ipsa figura ecclesie, tum vel vetes, valaque lacra, & alia ad diutinum opus parata vescui tam in Occidente, quam in Oriente S. Crucis signis multiplicibus ornantur. Sed ceptum ex Bandomita prosequitur historiam, cum post depeccata a membris diaboli Crucem ista refert:	Transfici palmis, vbi monachus a clade redemit, Atq. suo clausit funere mortuus iter. Hic manus illa fuit clavis confixa crux.
* gerendo	Id est textio Crucis mea confitatur opa. Sic ita Pontificis dedit haec dea ta voluntas, Atq. dicta Cruci condita vela placuit. Vnde salutis signo tibi clara sacerdos,	Qua eripuit Paulum criminis morte Petrum, Certitudine potest, o dulce & noble lignum, Quando traxit rami tam nova poma gris.
* agnata	Hac cui complacuit reddere magna valet. Ita plane & si veteri receptum fuit, ut cum ipsa figura ecclesie, tum vel vetes, valaque lacra, & alia ad diutinum opus parata vescui tam in Occidente, quam in Oriente S. Crucis signis multiplicibus ornantur. Sed ceptum ex Bandomita prosequitur historiam, cum post depeccata a membris diaboli Crucem ista refert:	Caius obiret novo defunctorum cedamura jurgant, Et rediret vita qui carcer deo.
XXXXIV. PER. S. EV- PHILONI- VM LI- GNVM S. CRV-15 RECONDI- TVR SVO LOCO. XXXV.	Denique sancta Cruci hac templo Gregorius efficit, Pallia dura copice signa gerenda* Crux: Denare potest diuina potentia Corbis: Mox fuit & voti causa facta pugna: Pallia nam meruit, sicut qua Crux textile pulchra: Olympianus, sua Crux habet alma Crux. Serica cum misera agnata* eis blanca tello, Et textio Crucis mea confitatur opa. Sic ita Pontificis dedit haec dea ta voluntas, Atq. dicta Cruci condita vela placuit. Vnde salutis signo tibi clara sacerdos,	Natilius viri agnus fuit frondosus arbore humus, Lanatus in nocte. Solus longus, muridus. Tu planata a macta fecit sibi vbi curu aquarum, Spargo & aratuta forre recente comas. Appensu eis ruit inter sua brachia, de qua Dulice languore vina rotulae fluant.
	Tunc temporis vero à Venantio Fortunato eiusdem S. Radegundi studio filissimo (ut ex plurimis ad eandem scapus carminibus constat) nobilis ille confitimus est facer hymnum, qui ab uniuersitate Occidentali Ecclesia, ut in honorem sanctissima Crucis saepe caneretur, via re-cupus elat, hinc incipit:	Quem autem secuta fuit illam in monasterium venerandum lignum Crucis, audi, que subdit facia virgo Quando vi saltum est, exultauit misericordia beata illa cum omni congregatio tale fuit dominum cultus collatum, quod propriae Deini effecturus esset sic congregatio, quando in Dei seruantes collegit, numerum spiritu presentium, post decollationem, quoniam ejus ex causa mortis exsurgit eius futuras aculeas, lucis ipsa cum cali Regis glorietur. Vi ergo illi subiunxit, in illarum optione priuatis & pauperis boni, ne uetus & quaque decesserit, pretium mundi de Pugno. Christi longus qua regione extinxerit in locis eius homines & populi satiatoe suo monasterio reliquit. Sed quid accidit? Quae vila est eis sanctissima Crucis alieno amilio & Regum obsequio indigent ad elicendam credentium fidem, mox ipsa apparete volvit non alieno, quo non indigebat, sed tuo fulgore. Nam audi, quid dicit subiunctus: Ibi divina a gente virtute, eccl. reddire lux aures fardorum patiunt, mutorum lumen suum refutatoe officium, clandi amplius demones profiguntur. Quid multa! Quibus mortuo laborauit (quicunque tandem ille sit mortuus) ex fide os accedit, per sancta Crucis virtutem recedit mortalitas. Pro quo inseparabilis quod in hunc uenit beata in tutu, quoniam ex fide ruit, eis nomini benedicit. At ne ieiunium omnino lectionem praeterire timamus, vnum vel dno ex Gregorio Turonico, qui interfuit, his miracula arteximus: qui cum ea descripta illa paterat b:
	Vixilla Regis prouident, Expletus Crucis mysterium, Quo larne Larne conditor	Crus Dominica, que ab Helena Augusta reporta est Hierosolymis, iuxta quartu & sexta feria adoratur. Hanc reliquias & mortuo & sub Helena comparanda. Regina Radegundia excepit, & denote in monasterio Pictaventis, quod pro stada constituit, collocavit: misericordie pars iterum Hierosolymas, ac per totam Orienta plagen; qui circumcurrente sepulchro fidei uir megarum, conseruante mandibulis reliqua dereliquerunt. Quibus in arcu argentes cum ipsa Cruci lenti locatis, multe exanimis miracula conficerentur. De quibus illud primum expulitare.

igit accensus ardorebam foyam, quid exstum foyimi, qui accessus ante hac pugnae excellentes virtute diuina, in tantum mundans clausum, ut et oppositione plenariaque repleverent & tandem non recte fiduciam meam duxerint namquam ad hoc credenda, donec latram sequitur ipsa ad profecti, qui offensa est mea, exponit. Ideoque que scilicet proprio raderem, expiabam.

Cato Siciensis exxit, ut sepulchrum sancti Hilaryi visitare, hinc signum addidit collegio: ingrediisque monasterium, conditum a Regis, utram adorata Crucis ac ferri beatissimum pugnare possemus. Deinde oratione facta, surrexit. Erat enim ad decessare fratrem accusans: quem cum filio frequenter in officio confidit, tunc Deum, quis patrem quasi vos efficiat, quis erat et remota suppeditat, ut quam videntem defensum decidat. Tunc occurrit ad abbatum, ait: Tanta mea iniuria mortis agnitionis, ut integrum cunctam laborarem non possem, quia vobis ascendatur, nisi effractum, quo deflatur, possem! Erat. Nec opta: domum meam, sed virtutem et Crucis sanctitatem. Tunc ego ad me reverto, & ad memoriam revoco, quae propter amorem, conuersus ad Iudicium, video in mortuorum frumento magna fluctu excedunt, ac per uram ipsam rudo ostenduntur superflue. Et (vi credo) ad incredulitatem meam arguitur magis ac magis anguis, ita ut in vino haec pars plus quam raro fecundiora redolat, rafidum, quod quantum non tenet: alius autem que filii, ac virtutum adversus Crucis docepsi predictam, luce & alia ex dictis Crucis ligno manuale miracula, idem auctor afficit.

Potio finita Radegundis preciosissimi accepti ab Imperatore continetis gaudia, non hinc tamen ipsum gratias agendum exultinatis: verum etiam certos militis ad gratias debetas perfundentes legatos, nempe venerantum secundum Regulam, per quem illud ipsum acciperet, & alios. De hac turum misla in Orientem legato, idem, que supra evidens monasterij montibus vero Bononia illa habet: Pro ictu autem honoris non solum suorum presbyterorum cum aliis, gratias ut agnoscamus, Quid vero sidem legatis in Gallias rediubescant manegarent, accidenti, ex quo ciuidem fandiz Radegundis virtus magis eruit, ex eadem accipe, dummitas nos habebit:

Quibus invenimus, mare fluidius caput agitari, ita ut multa clista perirent, et iugando procelles & tempestates non quoniam sed ut se ferantur. Quod ergo divisa in medio maris invenerimus in crinis cornicis, cum vitam plane despati, & multe ad oculos versaretur; inter seminas conticatis, nigris discoloribus abserente insperante, vocem in celum dabant, ita dicunt: Beatus Radegundus, saluere seruitum, ut quod inserviatur, sic subito non periremus: liberares de prezenzis pluviis non periremus. Vbicumque ex suis invocatis, misericordia eius tunc ne periremus. Ad hos voces in media nocte respondebat, novem ter circumvolvunt: cum ut omnes faciat in nomine sanctissime Trinitatis, quam beatitudinem caput in suo habens pectori, familiis eius benevolentiam extenderit, et causa tres extraxis penas, qui mari usque, temporatu fiducia, haec de liberatione legatorum preciosos Radegundis (ut ab omnibus fuit exaltatus) peralitus nuncius fuos persicantes innivit, & per eas penas, quibus nihil leuius esse potest, exhortans maris fluctus mitigantes, pentulique sedebant.

Magno autem beneficio Francorum gentis, talen-
tumque Regnum virginem aque ex Burg yida Regio-
nem condidit, sicut & Crotulidem fidei Christianae
Francia subiicit, Deus clare in Ecclesia fecit hoc fa-
ctum, cum Gallic bello cuius tipe repetito flagrantem;
quod velut nocturno tempore super excelsum turrim in-
geni pharao esset postea incens, perpicua errantibus
omnibus immemori ex sanctissima vite moribus, cum etiam
ex frequenbus eis solitis ab ea miraculis compa-
tato in eum laudem tum nocte, tum soluta quoque o-
ratione cura plenum icoplerit Venanitus Fortunatus,
commissus virum hic accepit epigramma:

Annal. Eccles. Tom. 7.

Ad beatam Radegundem.
Regali de stupi potenti Radegundi in Orbe,
Alter a cui calu regna tenenda manent.
Deficiens mundum, mermis acquire Christum:
Et dupl clausa Latet, hinc super atra videt.
Gaudia terreni concutans noctis regni,
Vt placat regi lata fauna polo.

Nunc angula tenens, quo circos largior intres:
Effundens Larmas gaudia vera metet,
Dum corpus cruciat, anima teinta paucat.

Salve, quam Dominus feruat amore no[n].

Quod autem idem Fortunatus canendum fande pieque
annis lape cognoscere caneret, & munificis frequentaret: eum ciuidati officia, que ex pietate animique in-
tegritate progrederi solerent, in deteriori partem futu-
rom acciperent, qui nomini exsus ipso formum depravatis
moribus soleant aliorum facta metiri: idem ad ipsam
hunc scripsit cum carmina:

Mater bonae mibi, soror autem dulcius amore:

Quam pietate, fidei, pectori, corde colo,

Cadeli affectu, novi criminis corporis villo:

Non care, sed hoc, quod pietate epat, ann.

Eft relixi Christus, Petru Paulique ministru,

Quamque ppi scis famili Maria videt,

Te miti non aliis oscula, amioque susse:

Quam soror ex animo in Tritiana foros;

Ac si uno partu mater Radegundus vtroque

Viceribus casis pregnans, eram,

Et lampum pariter noi vobis clara beata.

Paucliter vno latte fluente duo.

Hem mica domi genos, tenus ne foris surro-

Impediant sensim molles verba meum.

Sed tamen est animus simili me vivere voto,

Si vos dulci vultus amore coli.

hunc & alia alias veribus hec idem auctor inculcat ad-
uetus obrectatores. At quomodo non toro amanda
corde, omnibusq; laudibus prosequenda, obsequiisque
cuncti honora, & munieribus demerenda ab omni-
bus, que regie nobilitatis verticem Christi amoris cau-
fa summa animi demissione adeo inclinasset, angelicam
que vitam in terra, spredo connubio Regis, ducere statu-
ficer, omnique virtutum genere compata Christo (ponso
placere semper ardentissime studuisse) Quis vehemen-
ter amare refugerit pollet, quam a Deo, eutique Angelis
atq; Sanctis praeter diligi perfexifuerit? Quis obsequi
in omnibus illi refugeret, cuius virtuti in miraculorum
editione celestia atq; terrae pariter obtemperare co-
gnouisset? Quis denique omni cultus genere prosequi
eam praetermisset; quam currentem in odorem vn-
igenitorum coelitus sponsi, & post eam & ab ea factarum
virginum chorum duci intellexisset? Sed de Radegunde
ac Fortunato modo fatis,

Quod vero iam ad calcem anni huius pertuenimus,
non praetermittendum de Victore chronographo memi-
scimus, quem genere Africanum in hunc vij primum
Iuliani Imp. annum suum Chronicon perdixisse, auctor
est Idorus, qui de ipso illa habet: Victor Tumensis sue
Tumensis Ecclesia Africana Episcopus, a principio mundi usque ad
primum Iustini Imperatoris annum pertinens per Confu-
tationis annos bellicarum Ecclesiarumque rerum nobilitatis promul-
gavit beforiam laude & notatione illustrem ac memoria dignam,
etc. Diximus ex eodem de ipso Iustini suo loco, iussu
Imperatoris in exilium deportatum, ac demum Con-
stantinopolim reuocatum, detruimusque ibidem in mo-
nasterio in defensione Trium capitulorum perstan-
tem diem clausile extremum. Porro de eodem Vic-
tore locum corrigit Idorus in libro Originum: ibi enim,
dum de ipso agitur, nominatus reperitur Turonensis
Episcopus loco Tumensis, sive Tumensis. Finis hic
Victoris: quem cum aliis, dum videti voluit nimis in-
fatuus, stupor opprelit, non attendentem, quod commo-
net Ecclesiastis, dicens: Inclusus perit sumpitrix fata. & paulo
post: Noli esse multum inflatus, neque plus sapias quam necesse est
ne oblate cari.

c. Fortun.
car. lib. II.
MIRIFICE
COLVIT
RADEGVN-
DEM FOR-
IVN ATVS.

IVSTE A-
MATA CVI
TAQVE S.
RADEGVN-
DIS A FOR-
IVNATO.

XLIV.

d. Isidor. de
Par. ill. f. 2.
DE VICTO-
RE ET ESC.
AFRICAN.

c. Eccles. 7.